

Rewitalizacja - podstawowe pojęcia

2011-02-22

Konserwacja

Zespół stałych i systematycznych działań mających na celu utrzymanie obiektu zabytkowego w dobrym stanie technicznym. Polega na zabezpieczaniu dzieł sztuki (obrazów, rzeźb, wyrobów rzemiosła a także obiektów architektonicznych, całych zespołów urbanistycznych, zabytkowych parków, stanowisk archeologicznych itp.) w celu zachowania ich i uniknięcia ewentualnych wysokich nakładów koniecznych w przypadku przeprowadzenia większego remontu.

Konserwację przeprowadza się po dokładnym zinwentaryzowaniu obiektu, przeprowadzeniu prac archiwalnych, historycznych i badań techniczno-naukowych mających na celu ustalenie stanu dzieła, zakresu prac, wybraniu odpowiedniej metody itp. Badania pozwalają na wykonanie restauracji a nawet rekonstrukcji brakujących elementów przy jednoczesnym usunięciu późniejszych, często bezwartościowych, naleciałości. Podstawowym celem konserwacji jest utrwalenie oryginalnych fragmentów zabytku i ich zabezpieczenie przed dalszą degradacją w przyszłości, realizowane różnymi metodami w przypadku różnych typów obiektów.

W zależności od typu obiektu i jego przeznaczenia, a także według subiektywnej oceny konserwatora konserwacja może mieć charakter tylko zachowawczy, bez uzupełniania brakujących fragmentów zabytku lub rekonstrukcyjny. W konserwacji rekonstrukcyjnej istnieją różne szkoły konserwatorskie, proponujące różnego typu rekonstrukcje - począwszy od naśladowczych, gdy artysta stara się uzupełnić brakujący fragment w sposób łudząco podobny do oryginału, skończywszy na neutralnych, gdy fragmenty uzupełniane jednolicie, bez intencji naśladowania oryginału.

Modernizacja

- *unowocześnienie* *)

Unowocześnienie, uwspółcześnienie istniejącego (również zabytkowego) obiektu budowlanego lub zespołu obiektów (także parków), trwałe ulepszenie prowadzące do zwiększenia wartości użytkowej. W ramach modernizacji przeprowadza się niejednokrotnie zmiany wcześniej istniejących funkcji.

Przebudowa obiektu budowlanego

Należy przez nią rozumieć zmianę układu funkcjonalnego istniejącego obiektu budowlanego, mogącą dotyczyć zarówno elementów konstrukcyjnych, instalacyjnych, jak i wykończeniowych (np. posadzek, okładzin ścian itp.). związaną ze zmianą sposobu użytkowania obiektu.

Regeneracja

- *odrodzenie, odnowienie, odtwarzanie**)

Przywracanie właściwości użytkowych elementom / częściom zużytych lub uszkodzonych. O regeneracji w przypadku np. konserwacji mówimy wtedy, gdy nie dysponujemy zastępczym oryginalnym elementem (np. stolarki) lub gdy koszt regeneracji jest mniejszy niż rekonstrukcja danego elementu na podstawie zachowanej dokumentacji. Regeneracji może podlegać tylko jeden element obiektu budowlanego, lecz zazwyczaj przeprowadza się regenerację większości lub wszystkich elementów (okien, drzwi ślusarki itd.).

Rehabilitacja

- *przywrócenie czci**)

Po przeprowadzeniu konserwacji, restauracji bądź modernizacji zabytkowego obiektu lub

zespołu obiektów mówimy o rehabilitacji, czyli przywróceniu ich pierwotnej świetności lub przynajmniej doprowadzeniu do stanu zbliżonego do początkowego. Patrz również rewaloryzacja.

Rekonstrukcja

- *odtworzenie, odbudowa *)*

Odbudowa obiektu lub zespołu obiektów na podstawie zachowanej dokumentacji.

Rekultywacja

Przywracanie wartości użytkowych i przyrodniczych terenom (przede wszystkim leśnym i rolniczym) zdewastowanym i zdegradowanym przez działalność człowieka. Pojęcie odnosi się również do wód. Z pośród metod rekultywacji gruntów można wymienić **dekontaminację**, czyli usuwanie i dezaktywizację substancji szkodliwych z gleby.

Remont

- *odnowienie, przywrócenie wartości użytkowej obiektu przez naprawę: a. części, zespołów; b. naprawę główną (remont kapitalny) – wynoszącą 30-70% obiektu *)*

Remont dotyczy przede wszystkim obiektów budowlanych nie posiadających wartości historycznej, zabytkowej. Remontem generalnym obejmuje się kompleksowo cały obiekt lub zespół obiektów, przeprowadzając prace dotyczące konstrukcji (nośnej, dachu itd.), wyposażenia instalacyjnego, izolacji, pokrycia dachowego, elewacji (tynków) oraz elementów wyposażenia i wykończenia wnętrz.

Renowacja

- *odnowienie, odświeżenie, restauracja *)*

Restauracja

- *odnowienie, odbudowa, doprowadzenie do pierwotnego stanu, zwłaszcza zabytków, dzieł sztuki *)*

Zespół działań zmierzających do przywrócenia uszkodzonej lub zmienionej budowli jej dawniejszej formy architektonicznej, wartości artystycznej i użytkowej. Prace restauratorskie przeprowadzane są na podstawie zachowanych materiałów archiwalnych w postaci planów, zdjęć itp. z użyciem oryginalnych detali i zachowaniem ocalałych fragmentów budowli. Pojęcie restauracja bywa mylone z pojęciem konserwacja.

Restrukturyzacja

- *przebudowa struktury gospodarczej kraju, wprowadzenie zmian w rozmieszczeniu majątku narodowego, który umożliwia lepsze efekty i dalszy rozwój *)*

Celem restrukturyzacji jest stworzenie przesłanek do wzrostu wartości przedsiębiorstwa. Restrukturyzacja jest równoważna z transformacją, wiąże się z działaniami przeprowadzanymi na rzecz rewitalizacji: niejednokrotnie jej efektem jest modernizacja, bardzo często przebudowa obiektów budowlanych lub ich remonty.

Rewaloryzacja

- *nadanie pierwotnej wartości, odnowienie, przywrócenie świetności *)*

Z pojęciem rewaloryzacji wiąże się większość wymienionych powyżej działań, w tym konserwacja, regeneracja, rekonstrukcja i restauracja. Termin ten bywa używany wymiennie z

**Magiczny
Kraków**

nimi, jednak należy pod nim rozumieć raczej zespół działań prowadzonych w ramach odnowy obiektów i zespołów obiektów zabytkowych.

Sanacja

- *uzdrowienie; sanować – uzdrawiać, poprawiać, normować panujące gdzieś stosunki *)*

Termin pomocniczy, stosowany w tekstach programów rewitalizacji (np. przy definiowaniu ich misji).

***) Słownik wyrazów obcych, W. Kopaliński**

Opracowanie: Wydział Strategii i Rozwoju Miasta